

Sygn. akt IV CSK 603/17

POSTANOWIENIE

Dnia 17 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku M.P. i A.P.

przy uczestnictwie Gminy J., B.P., J.D., K.D., Krajowego Ośrodka Wsparcia

Rolnictwa w Warszawie Oddziału Terenowego w O. Filii w S. poprzednio Agencji

Nieruchomości Rolnych w Warszawie Oddziału Terenowego w O. Filii w S., Skarbu

Państwa - Starosty [...] i E.K. kuratora spadku po J.M.

o rozgraniczenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 17 maja 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni M.P.

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 5 maja 2017 r., sygn. akt II Ca [...] /17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawczyni wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), wynikającą z nienależytego umocowania pełnomocnika uczestnika Gminy J., który przedstawił wyłącznie pełnomocnictwo wystawione przez Wójta tej Gminy K.M., ale bez zaświadczenia Państwowej Komisji Wyborczej o wyborze wójta oraz bez protokołu odebrania od niego ślubowania na sesji Rady Gminy, a także z nienależytego umocowania S.T. – pełnomocnika Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa Oddział Terenowy w O. Filia w S.

Wnioskodawczyni powoływała się także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) mającą wynikać z niedostrzeżenia tożsamyh z opisanymi wyżej wad umocowania pełnomocników działających przed Sądem pierwszej instancji, niedostrzeżenia braku zdolności sądowej uczestnika postępowania – Starosty Powiatu [...].

Wnioskodawczyni wskazała też na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, które przedstawiła w formie pytania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), czy „brak ogrodzenia fragmentu gruntu jednoznacznie wyłącza możliwość przyjęcia samoistnego posiadania (...) pomimo istnienia innych kryteriów, w oparciu o które istnieje możliwość ustalenia władztwa i woli władania pasem gruntów *cum animo rem sibi habendi*”.

W art. 379 pkt 2 k.p.c. ustawodawca uznał za przesłankę nieważności postępowania nienależyte umocowanie pełnomocnika. Odrębną kwestią jest procesowy obowiązek wykazania przez pełnomocnika, że został umocowany do działania za stronę i że jego umocowanie jest należyte. Braki w tym zakresie mogą podlegać sanowaniu, tak samo jak mogą podlegać potwierdzeniu przez stronę czynności podjęte przez działającego za nią pełnomocnika, który jednak nie wykazał umocowania w sposób wymagany przez przepisy procesowe (por. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 20 grudnia 1968 r., III CZP 93/68, OSNCP 1969, 7 - 8, poz. 129, uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2009 r., III CZP 118/08, OSNC 2009, nr 6, poz. 76).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że w sytuacji, w której mocodawcą pełnomocnika procesowego jest osoba prawna działająca przez swoje organy (art. 38 k.c.) wykazanie umocowania może nastąpić tylko przez jednoczesne przedstawienie dokumentu pełnomocnictwa oraz innych stosownych dokumentów potwierdzających, że osoba udzielająca pełnomocnictwa jest uprawniona do działania za mocodawcę (osobę prawną). Owe „inne stosowne dokumenty” stanowią element konieczny pełnomocnictwa, co oznacza, że gdy mocodawcą jest osoba prawna, to dla dochowania warunku formalnego z art. 126 § 3 k.p.c. konieczne jest dołączenie do pisma procesowego – obok dokumentu pełnomocnictwa - także dokumentu lub dokumentów wykazujących umocowanie organu udzielającego pełnomocnictwa do działania za mocodawcę (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 14/06, OSP 2006, nr 12, poz. 140 wraz z powołanymi w niej orzeczeniami Sądu Najwyższego).

W niniejszej sprawie zarzuty działania bez umocowania dotyczą pełnomocników ustanowionych przez Gminę J. oraz Agencję Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa Oddział Terenowy w O. Filia w S. Obie te osoby prawne działają w obrocie przez swoje organy, które określają art. 31 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz.U. z 2017, poz. 1875) oraz uchylony już art. 9 ust. 2 ustawy z 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (tekst jedn. Dz.U. 2016 r. poz. 1491). W toku postępowania nie powstawały żadne wątpliwości co do tego, że K.M., który umocował pełnomocnika procesowego

działającego za Gminę pełni w tej Gminie urząd wójta. Dane te Sąd mógł zweryfikować także urzędowo, na oficjalnych stronach Gminy. Niektóre oświadczenia procesowe wójt składał zresztą także osobiście (k. 40, 79). Gdy zaś chodzi o zastępstwo procesowe Agencji Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa, to pełnomocnik powstałego z dniem 1 września 2017 r. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, który wstąpił w miejsce pełnomocnika Agencji złożył do akt powołanie Prezesa Agencji W.H. na stanowisko (te dane były dostępne Sądom także urzędowo) oraz pełnomocnictwo udzielone przez Prezesa Agencji Dyrektorowi Oddziału Terenowego Agencji w O., a ponadto pełnomocnictwo udzielone przez Dyrektora Oddziału Terenowego w O. Dyrektorowi Filii w S. Pełnomocnictwa te datowane są na 14 stycznia - 24 lutego 2016 r. Pełnomocnik procesowy, który występował w sprawie za Agencję został zatem ustanowiony przez kompetentne osoby.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. W postanowieniu z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12 (nieopubl.), Sąd Najwyższy wyjaśnił ponadto, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania w sprawie powinien zmierzać skarżący.

Zaskarżone postanowienie z całą pewnością nie jest dotknięte wadliwością o takich cechach, jak opisane wyżej. Zarówno Sąd pierwszej, jak i drugiej instancji w swoich orzeczeniach prawidłowo wskazały, że jako uczestnik postępowania w sprawie działał także Skarb Państwa reprezentowany – stosownie do art. 11 ust. 1 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 121) – przez Starostę Powiatu [...]. To, że w niektórych zarządzeniach wydawanych w sprawie albo protokołach rozpraw strona ta określana jest nieprecyzyjnie nie oznacza, żeby Sądy *meriti* uznały za uczestnika

postępowania pozbawionego zdolności sądowej Starostę czy Starostwo Powiatu[...].

Zgodnie z ustaloną linią orzecniczą powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa. Skoro jednak skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, to zarówno charakter zgłoszonego w niej roszczenia, jak i ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym i pozwalać na jego rozstrzygnięcie.

Zagadnienie sformułowane przez wnioskodawczynię nie ma cech określonych wyżej. Ma ono charakter jednostkowy, dotyczy faktów ustalonych w niniejszej sprawie i ich subsumpcji pod mające w niej zastosowanie przepisy prawa.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

aj

ał